

n o v i n y p o t u l n é a k a d e m i e

Uši a Vítr

číslo 7

měsíčník

červenec 2009

vydává společnost Christiania v nakladatelství Vetus Via, s podporou sdružení Sopol tzv. Productions

Vstanou noví bojovníci snoví

Dáša Vokatá, její písně mají „blízko k spontánním náboženským songům, smyslné podání může chvílemi připomenout gospel či blues amerického Jihu, ale vyznění je středoevropsky mnohoznačné...“ (V. Šlajchrt)

Tvoje nová CD se jmenuje Bojovníci snů – má to nějaký blubší význam?

Ono mě to nějakým způsobem provází od raného mládí. Když jsem zpívala v undergroundu, tak jsem měla písničku *Vstanou noví bojovníci snoví*. Už jsem jí sice dávno zapoměla, ale celou tu dobu si jdu za svými sny, a zrovna tak i v mojí rodině takhle všichni nějak fungovali. Deska se jmenuje podle písně *Bojovník snů*, která pojednává o mém dědovi a jeho ženě – mojí babičce – která mu z velké lásky pašovala na frontu kufr s uzeným, což bylo o život. Oni měli to štěstí, že se jim podařilo prožít lásku na celý život. Umřeli společně ve stejný den.

Nějaké neštěstí?

To bych se musela vrátit až k samým svým kořenům... Můj táta spáchal v roce 1976 sebevraždu, v Ostravě žil dost osamoceně a byl z politických důvodů pronásledován, neměl to jednoduché. Našla jsem ho viset ve skříni oběšeného v klece na kravatě a teprve po jeho smrti jsem objevila ve sklepe spisy Sacharova a podobné věci. Až potom mi začaly věci docházet. To mě vedlo k tomu, že jsem – ten šok! – opustila Ostravu a hledala lidi, kteří by mi něco říkali. Po procestování celé republiky stopem, jenom s kytarou a ruksakem – ptala jsem se různých i mániček po hospodách, kam bych se mohla uchýlit, protože v Čechách

Dáša Vokatá při vystoupení na festivalu Konec Léta, Skalákův mlýn 2008, foto © Milan Pejřil

jsem nikoho neznala – až jsem se ocitla na baráku v Rychnově u Děčína, kde žili manželé Princovi. S ruksáčkem a kytarkou jsem dorazila do Rychnova, vešla do hospody, kde seděl Jaroslav Kukul s manželkou „Kukačkou“, Honza a Květa Princovi, přisedla jsem si, dala pivo a už jsem nikdy neodjela. Tak hrozně se mi tam líbilo! Později tam začali jezdit muzikanti z okruhu Plastic People, DG 307 a spousta dalších lidí. Na Silvestra 1976/77 tam došlo k podpisování Charty 77 a pak už to bylo všechno strašně rychle.

V důsledku pronásledování po Chartě nám tehle rychnovský dům srovnali se zemí a mě tlakem na moji rodinu přiměli k emigraci. Moje babička, když jsem se jí světila, že vycestujeme, řekla: „Dagmarko, to já už nepřežiju.“ Protože její jediný syn (a můj otec) spáchal předtím sebevraždu a oni se upnuli na mě. Že nepřežije to, že ztratí svou milovanou vnučku a dvě pravnoučata – tehdy jsem už měla Matěje a Bohdanku. V roce 1980 jsme opravdu vycestovali, se Svátou Karáskem, vlakem Vindobonou – v jednom

Trutnov 2008, zleva: F. Čuňas S., I. Magor J., V. Havel, V. Lábus D. a D. V., foto © Tomki Němec

kupé jsme měli děti a v druhém jsme já, Londýn, Sváta a jeho žena Stáňa popíjeli šampaňské až do Vídně. Krátce nato jsem dostala smuteční parte, děda s babičkou si pustili plyn, vlastně v den mého odjezdu zemřeli. Ani smrt je nerozdělila. Potom to bylo všechno ještě smutnější. Samozřejmě si dneska mladí nedovedou představit, co to byla „Železná opona“. Zaklapla hranice a my jsme věděli, že už se nikdy zpátky nedostaneme. A to samé naši rodiče, nemohli za námi, bratrovi vzali okamžitě pas a do Vídně se dostal až na podzim 1989. Mojí mamince to zlomilo srdce taky, ztratila manžela, dceru, vnuky. Těžko tu bolest zvládala a v roce 1990 spolykala prášky. Takže když to takzvaně ruplo, otevřely se hranice, tak jsme já i Karel Kryl vlastně jeli pohřbívat maminky. Karlovi umřela předtím.

Ale vždyť v roce 1990 jsi sem už přijela, nebo ne?

Ono to nebylo vůbec tak jednoduché, jak to vypadá. V té době jsem v Rakousku byla bez státního občanství, měla jsem jenom politický azyl. Mě zbavili občanství už v Československu, v Rakousku jsem sotva užívala děti, na rakouské občanství jsem pořád neměla, protože to stálo spoustu peněz. Takže jsem byla bez občanství a hrozilo nebezpečí, že kdybych jela sem, že mě nepustí zpátky do Rakouska. Že by mi padnul důvod toho politického azylu. A to by byl průser, protože co s dětma – kdyby zůstaly v Rakousku a mě pak nepustili zpátky, tak by skončily v děčáku. Takže teprve v zimě 1990 jsem podala žádost o občanství, i když jsem se po revoluci okamžitě chtěla vrátit zpátky. Ale moje děti celou noc

hořce plakaly, protože byly doma ve Vídni, měly tam kamarády, všechno. A já si zase říkala, že jsem je tam zatáhla a pak je vezmu někam pryč, kde budou cizinci, stejně jako já jsem byla celou dobu v Rakousku Ausländer. Trpěla jsem jako zvíře, strašně mě to bolelo, celá ta emigrace, ale tohle jsem jim nechtěla udělat. Musela jsem to tam s nimi nějak odbojovat a pak ještě půl roku čekat na občanství. To mi nakonec tenkrát zaplatil můj zaměstnavatel, abych u něj v grafické rukodílně nadále zůstala pracovat. Občanství jsem dostala v létě 1990 a okamžitě přijela. První můj koncert se odehrál na prvním oficiálním Trutnovském festivalu společně s Karáskem a Soukupem v roce 1990, byl to můj návrat na česká pódia.

Takže jsi emigrovala v akci „Asanace“?

Komunisti dávali zabrat celé rodině. Když jsem musela odejít z Rychnova, tehdy jsem tam tahala klády v lese a měla z toho zdravotní problémy, přišlo rizikové těhotenství a já ležela několik měsíců v ostravské porodnici na udržování s malým Matějem, tak mě pořád chtěli k výslechu. Dělalí domovní prohlídku i u maminky a tak. Ale naštěstí můj primář je ke mně nepustil, ochránil mě, a tak se Matěj, díky Bohu, narodil, jinak nevím... Pak jsem byla zase v jiném stavu s Bohdankou a neměla kde bydlet, Rychnov už byl srovnán se zemí a tak jsme putovali různě po přátelích. A ti byli skvělí! Bylo to v době po Chartě 77 a tehdy byla taková lidská soudržnost a tak silná přátelství, že to úplně nahrazovalo rodinu. Na kterou já jsem tehdy i trošku kašlala, v té době byli přátelé pro mě daleko důležitější. S rodinou jsme se stěhovali prakticky každé tři měsíce,

jednou třeba z Ostravy nás stěhoval Mejla Hlavsa k Honzovi Litomiskému do Vyskytné, kde jsme potom taky chvíli bydleli a v Pelhřimově se mi narodila tehdy dcera Bohdanka. A pak zase z té Vyskytné jsme se stěhovali do bytu k Václavu Havlovi, protože Václav seděl a byt byl volný. Paní Olga Havlová nám poskytla bez mrknutí oka byt, dala nám od něj klíče, i když tam byly drahocenné obrazy a koberce a my jsme se nastěhovali s malýma dětma, s kterýma se nedalo zajít ani na návštěvu, protože hned převrhly kafe na ubrus a všechno zhuntovaly. Paní Olga tehdy bydlela se psy na Hrádečku.

V tvých písničkách se ponejvíce objevuje láska, víra, takže vlastně ta témata jsou stejná. Kde bereš sílu pořád bojovat za lepší svět? Můj život lehký nebyl, ale to vůbec neskuhrám, naopak jsem vděčná za to, co jsem zažila. Díky tomu utrpení jsem se jakýmsi způsobem dál vyvinula. Posunula. Bylo to pro mě duchovním obohacením. Nejdůležitější je, že jsem se dostala mezi ty správné lidi a to je velké štěstí. Když si to dneska zpětně uvědomím, kolik já jsem přenádherných, strhujících, čistých lidí v životě potkala a kolik mi dali! Takže to utrpení, tlak i to, že jsem se v té emigraci hrozně trápila – kdybych se měla rozhodovat znova, tak udělám to samé. Jen pro ty samé zázračné lidi, z nichž mnozí už jsou na pravdě Boží. A láska a víra mě držely při životě i v těch nejhorších chvílích.

Poslední otázka: jaké to je žít s Magorem?

To je nejhorší otázka. To se nedá snad ani popsat. Začalo to tím, že jsem léta jezdila za ním do Prostředního Vydří, protože to bylo napůl cesty z Prahy a napůl z Vídně, drželo mě to při životě. I když tam přebýváme v drsných podmínkách, všechno nám padá na hlavu a stodola, kde jsme pořádali každoroční undergroundové festivaly, ta se sesypala jak domeček z karet. Vlastně tam s Magorem bojuju o život. Teď už je to celkově v katastrofálním stavu, ale my tam pořád jezdíme a nemáme ani vindru, takže jezdíme na opravu. Magor zrovna sundává omítku, která se loupe sama, jak je to vlhké. Já mám strach, co mi spadne na hlavu, zatímco Martin se nebojí ničeho. Jo, žít s Magorem je o život a jinak to už nebude.

Ptal se Vladimír „Lábus“ Drápal, v Praze, 26. 8. 2008, redakčně kráceno CD Bojovníci snů vyšlo ve vydavatelství Guerilla Records, www.guerilla.cz, možno objednat také na www.drevenacikada.cz

Cesty Pavla H.

Cyklus fotografií z místa,
kde se přívětivost neodpouští...

O autorovi:

MATYÁŠ SMÝKAL *1985

Cyklus byl vystaven na festivalu "KRAKOR 2008"

Sépiovou kostí

Karel Šubrt, přáteli zvaný Karlos, sám sebe nazývající – hráč kulečnicku – Karel Hrbatý – básník, původní frontman kapel Idiot Crusoe, Čocka či Pařez, psaní na dřevě, muzické, písek v ústech, život.

Mišpule

Mišpule krabatí se
pod tíhou lampionů.
Do noci bez měsíce
kdosi je rozvěsil.
I nezapálil svíce.
Bohudík!
Bez pardonu!
Že temno temné je
to správně pochopil.

Temno je temné té noci věčné.
Světlušky rozehrály předstíraný boj.

Temno je temné té noci věčné.
Konečně noční ptáci budou se zas mít.

Temno je temné té noci věčné.
Vzpomínky zanechávají v našich
srdcích znoj.

Temno je temné té noci věčné.
Protože slunci více nebude se chtít!

Na vrcholku

Na vrcholku údolí poctivě se nesnažit
Ve své duši viděn, skryt
V noci potkat bílý den
Na kopuli močálu nevědomě
přemýšlet
Z kopce pádit vzhůru zpět
Nevymyslet nový sen

Na rozhledně Sahary rozhlížet se krajinou
Blahodárnou pustinou
Ve dne potkat bílou noc
Za úsvitu západu zavinule nevnímat
Provinile cítit chlad
Všeho málo,
Všechno moc

Tulák

V habrovém zátiší na břehu potoka
leží kdys potulný, do nebe hledící,
muž s tvářmi kamennou,
pravici v levici, navždy už vloženou,
na pravdu myslící.

Že každé den svátek není tuláka
ani těch tří poutníka cest.
Že dneska dálka už ho neláká,
sever či jih, ést nebo vest.
Sám sebou k pokusům jen odsouzen
vrávorál světem již zhýralý mnich.
Co nedošel cestu. Nedosnil svůj sen.
Ést nebo vest, sever či jih.

A z olše padá list podzimu věřící,
jím bude zahalen na pravdu myslící.

Bříza

A tím směrem Právě!
ohnuta jest
bříza bílá i s ptactvem svým

Kam to asi může ta cesta vést
Za černým křížem?
Či hříchem tvým?

Mrtvými květy už pokryta jest
Tajemná cesta i s prachem svým

Vstoupil jsi na ni tak nech se vést
Za černým křížem!
Za hříchem svým!

Až proud tě přinese budou se ptát
Odkud se vracíš i s hříchem svým

K lesu pohlédneš posledněkrát
Ta bříza bílá i s ptactvem svým

Signály

Signály votamtud
Přicházejí vodjinud
Nikde už nevítan
Courám se voblastí
Zaslepen jako Bůh
Mlčící jako stín
Toulám se krajinou
Pohlčen prázdnotou

Nemaje přístavů
Bez kotvy – zbytečných
Navržen sebou sám
Do rady někdejších

Signály nehledám
Vod jinud přicházím
Lidi spěj po nocích
Já kolem procházím

Okamžik

Jsme tady prostě jenom na chvíli
Tak ten čas prostě jenom zastavíme
Kéž světlo v temnotách se rozptýlí
Až v mlze na trvalo zakotvíme

Jsme tady prostě jenom okamžik
Že skvěle hraje vždy to dobře víme
Paruky na hlavách nám pokrýl sních
Co život nezačal to ukončíme

Rozmazlen smrtí život umírá
Tak proto bílou černou obarvíme
Čas který nepočal jest mrtvý z nás
A co už vysrali jsme převaříme

Čas který nepočal jest mrtvý z nás
A co už vysrali jsme převaříme

Navždy

Já jsem tady a vy jste tam
a kdo že to chce změnit?
I kdyby to chtěl Pánbůh sám,
nepomůže mu jeho kredit

Já jsem tady a jsem tu rád
a nechci slyšet vaše výtky
Ten váš svět svět je plnej vad vad
a vy jste jen zvadlý kytky

Já jsem tady a tady zůstanu
a nevím, proč vracet se k vám
Vrátit se mezi vás, co asi dostanu?
Všechno, co chci, to tady mám

Já jsem tady a nic mi neschází,
tak nevím, proč vracet se zpět
Prohnilý je. Plnej nesnáží.
Ten váš posranej svět.

Já jsem tady a je to napořád,
tak proč o tom vlastně dál básnit!
Jednou jsem zanevřel na váš řád!!

A teď se v klidu můžu zas zasnít.

*Z rukopisů z poslední doby,
báseň Okamžik byla napsána
několik dní před předáním textů redakci,
sdělena redaktoru mobilním telefonem z jedné
nejmenované brněnské hospody do druhé.*

Napříč – Glosy – Poznámky

Český sen

Dost se mi líbil (i když zrovna k líbení není asi určen) film, který před pár lety vzbudil hodně debat: Český sen. Protože byl obrazem stavu ducha a doby, o kterém jako by snad bylo netaktní mluvit, neboť hypermarketovost obyvatelstva, která je v něm dokumentována, jako by se brala za nedotknutelné pozitivum. Škoda, že film podle mého soudu kazí zbytečně protahovaný konec, ale to teď není podstatné.

Fascinovalo mě, kolik se vynořilo moralistů, kteří se začali tak dojemně zastávat lidí „podvedených“ v tom filmu. Byl jsem dokonce přítomen jedné takové debatě, kdy se za ně brali lidé pracující pro bulvární média. Těm to tak slušelo ze všech nejvíc, těm pokrytcům vychcáným s nejmodernějšími brýlemi na důležitém ksichtu, když kázali, že reklama přece nesmí být klamavá a že na těch lidech byl spáchan podvod!

Soucit s příchozími před neexistující hypermarket je jistě srozumitelný. Ale tvrdím, že na takovém klamání (i když většinou skrytějším, jistě) je život pokročilého lidstva postaven. Že šli lidi čekat před nakreslený obchodní dům, je toho pokroku jeden z nespočetných projevů, akorát že názorný. Nazvěte si mě cynikem, ale ty vaše argumenty, že ona ta chudák babička to neví... Vždyť to je právě šílené, že je babička udržována ve stavu neschopnosti vědět, ač jinak se tváříme, jak daleko jsme to všechno dotáhli, ba žijeme ve společnosti zvané informační! Když už, tak to má té babičce někdo říct! Její děti, přinejmenším! Jenomže s nimi je to ještě horší než s ní, tím to bude.

Tvrdím, že klamavá je absolutně každá reklama, neboť klam je sám její účel. Smyslem reklamy je nakecat někomu, že potřebuje něco, co ve skutečnosti nepotřebuje, tedy ho oklamat. A hodlám o tom napsat někdy víc. Ale teď mě hlavně těší, že jsem potkal aspoň jednoho dva přátele, kteří k filmu říkali, že to těm lidem patří! A věřte mi, že zrovna tohle jsou mimořádně slušní lidé, kteří chovají velkou úctu k jiným lidem, starým zejména. Ano, patří jim to, říkám i já, ačkoli se taky pokládám za slušného.

Obě moje babičky jsou již po smrti, ale vím zcela jistě, že žádná by nebyla tak blbá, aby šla čekat první otevírací den před obchodní dům. A jestli nakreslený, nebo opravdový, je vlastně vedlejší! A myslíte si o mé namyšlenosti, co chcete.

Jan Mattuš

Život! Svět!

Na jaký svět nadáváte, když ho sami děláte horším? Ukradneš někomu, kdo spí u stolu, cigarety a říkáš mi, že „na ulici je to těžký“. Byl jsem na ulici, ještě než tys byl na světě, ale neokrádal jsem bližního, snad někdy flašku ranního mléka někde na předměstí u luxusního domu? A byl jsem to vůbec já? Nemáš právo si stěžovat, když sám děláš svinstvo a kloníš se k němu, jako vyvrácený strom, který padá na tu stranu, na niž se naklání. Vůbec na mě nemluv. Jednou mi vyprávěl Z., že si stěžoval básníkovi K., že dostal ten rok málo Vánočních pohlednic, ač sám jich rozeslal sto. A básník K. ho zmrazil prostou větou: „Ale to je přece krásné, dávat víc, než dostávat.“

Lapač snů

nevzpomínám, že by dříve člověk musel padat do takových pošetilostí, jako když dostanu e-mail, který začíná slovy: „Dobrý den, na základě Vašeho zájmu Vám nabízíme v mimořádné akci dámské dřeváky za pouhých 365,- Kč...“ informační technologie, moc médií jako vševládající a neovladatelné a kdoví kým ovládané vlastně velmoci, k čemu to všechno je? k čemu já to potřebuju? co ve výsledku nese a ponese takové otupování? vedou tyto zahlcující záplavy (pseudo)informací k nějaké zvláštní závislosti na těchto „technologických“? může dojít k nějakému nárůstu požívачnosti, jako když ohlušující

razantní hudba otupuje buňky vnímání, způsobem podobným, jako pálivé papířky „Dáblík“ otupují buňky chuťové? potřebuje člověk stále ostřejší „zážitky“, oč je stále tupější a tupější? vyhodil jsem oba televizory, které byly v redakci, už je to skoro dva roky, teď sedím v hospodě R., přede mnou ohromná „plazmová“ obrazovka, z níž kanou neuvěřitelné stupidity, faleš, ani ne „pozlátko“, to už za pozlátka nemůže pokládat ani dítě, výčepní přepíná programy, od jedné pitomosti k druhé, pak nechá nějaký „feministický“ film či seriál, kde všichni vystupující chlapi jsou idioti a jediná normální bytost

Svět za světem

Byl jsem jednou u holiče. Přivedli tam malého chlapečka s dlouhými světlými vlasy, které mu na šíji splyvaly uprostřed v delší „ocásek“. Nijak se nevzpouzel, jen zaraženě stál a díval se do země. Když mu řekli, aby si šel sednout na židli, šoural se k ní pomaličku a bezhlasně nabíral k pláči. Když ho pak posadili na vysokou židli, už jenom plakal. Nevzpouzel, nebránil, jen po tvářích mu kanuly slzy jako hrách. Seděl hned vedle mne a byl jsem tou scénou úplně vyveden z míry. Když pak holič s velkou bezvlasou hlavou spustil, ale jen na chvíli, strojek na vyholování krku, rozplakal se chlapec naplno. Bolestivě, srdceryvně, nevyjádřitelně. Jaká vesmírná křivda se tady dála? Rodiče chlapcovi byli hodní, chlácholili ho, ale nic naplat, chlapec plakal a plakal. Nebránil se, neprotestoval, jen tiše, bez naříkání plakal a velké slzy mu tekly po tvářích. Co víme? Co víme o duši člověka? Co víme o duši dítěte, jehož duše je tatáž a bude tatáž, i když mu bude osmdesát let?

Politika

Politika, volby, hašteřivost, okamžitý užitek, absence nadhledu, touhy po oběti, službě. Čtu v knížce J. Demla z r. 1926 o Bohumíru Šmeralovi: „Všecko ho zajímalo, jenom ne staré věci, všecko věděl, všecko znal, se všemi obcoval, všude byl, o všem mluvil a poněvadž realitou a hmatatelnými fakty dá se dokázat všecko, on také všecko dokázal, ačkoli musíme připustiti, že je k tomu potřeba jisté sorty posluchačů, buď méně vzdělaných, anebo šilbajících po kořisti.“

j. e. f.

O dílech – a lidech

Hříby a párky

*Janu Steklíkovi k jeho stejnojmenné výstavě,
Králíky – Česká Třebová, říjen 2008*

Říká se houby, ale u nás se vždy říkálo hříby. Ve stránkách Farského lesa jsme vyhledávali kuřátka, babky, ryzce, v září václavky. Maso lesa. Hříby. Jako pro nás neexistuje slovo Vrchovina, nýbrž Vysočina. I slovo párek je zajímavé. Jaksi druhotné, protože znamená něco jiného než uzeninu. Jsou to uzenky spojené po dvou. Slova zde zklamávají. Slovo může mást, v slově můžeme být chyceni. Ne tak v obraze, v kresbě. Člověk konec konců je bytost vizuální.

Život poznáváme tak, že do něho vstupujeme. Dovídáme se tak, že se řízeme o hrany reality, že zpoza prudce vyletívší ranní rolety nás uhodí do očí oslnivý žár slunce. K tomuto uvědomění směřuje snažení umělce. Vidět dosud neviděné. Zobrazit, vyjavit, poznat. Cítit právě teď a tady něco z hlubin paměti a imaginace dosud neuvědoměné.

Co chcete měnit? Každá změna je k horšímu, projevem nezdravých pudů ambicí a snaživosti. Jinou věcí je stálost, zrání, číhání na zářák nápadu, na obraz, na záblesk vytanuvších spojitostí, vertikálně-horizontálních, vidění toho, co by mohlo být (skrže, a pouze skrže nás) a nasazení pro to, co bude, co posléze je. Otázka tvorby je otázka trpělivosti a věrnosti. Někdy stačí pouze být a nedělat vůbec nic. S přáteli pít pivo, obveselovat ducha příběhy, konverzačními zkratky, vnímat měkké hrany světa přibroušené cigaretovým dýmem.

Tvorba není výkon, tvorba je charakter.

j. e. f.

Opuštěné dílny Matyáše S.

E. Hemingway kdesi říká: Napiš jednu poctivou větu a další už přijdou samy. Mě napadá jen věta: „Chlapům, kteří nepijí alkohol, jsem nikdy nevěřil.“ Rekl ji americký westernový herec, prototyp tvrdáku Divokého Západu, s polovičkou žaludku, tvrdák, známý svým vlastenectvím, kterému se dnes říká šovinismus, které se dnes zvrací v slově nacionalismus. Tuto větu řekl slavný představitel filmových kovbojů John Wayne. A co dál? V knížce *Černý a bílý New York*, nejlepší, kterou napsal, píše Jiří Mucha o tom, že když jako dítě s otcem pobýval v Americe, jednou z jakéhosi baru se vypotácel mohutný rozesmátý cowboy, úplně namol. Natolik ale ještě stál na nohou, že přistoupil k malému chlupci, tehdejšímu J. M., a zvedl ho bujare do výše ve svých obrovských cowboyských tlapách. Byl to slavný herec tehdejšího Hollywoodu Tom Mix. Ten Tom Mix, o kterém zpívají Voskovec s Werichem v písni o rekovné Babičce Mery, která, cituji, „Toma Mixe strčí do kapsy“. Jsou tam ještě další pěkné verše, jako třeba „Plch, skunk, vše utíká / po stráni od medníka...“ – když se Babička Mery blíží, vstupuje do krčmy: „Pintu ginu! lumpové prokletí / bezzubou dásní zaláteří“. Kde jsou ty časy. Kde je Tom Mix, kde je John Wayne, kde je Babička Mery. Osud Toma Mixe se naplnil několik minut po té, co zvedl do vzduchu malého Muchu. Vstoupil do – na tehdejší dobu – nabušeného kabrioletu a po několika desítkách metrů napálil do stromu. Na místě byl mrtev, tento mohutný cowboy, legenda ve vypravování ještě mých rodičů.

Babičku Mery zabily volby, cituji z paměti:

„Tu Babičku, pro kterou vždy byla / válka s lidojedy legrace, / tu Babičku za pár dní zabila / volební agitace.“

Jednou uváděl výstavu přítele-malíře Ivana Kříže přítel-filosof Josef Šafařík. Jeho text, ve kterém hovořil o všem možném, a taky obecně, se pomalu chýlil k závěru, který pak byl takovýto: Možná máte pocit, že nemluvím o autorovi této výstavy. Ale mohu vás ujistit, že o jiném než o něm jsem nemluvil.

Opuštěné dílny Matyáše Smýkala. Svět bez lidí, nebo snad přesněji – svět minus lidé. Mám dokonce pocit, že i když na některých fotografiích lidé jsou, tak jako by tam nebyli. Byl by svět, kdyby nebyli lidé? Kdybychom jej neviděli, necítili, nečichali, nehmatali, nežili?

Fotografie je příběh, ale – také utkvění. Fotografie je inertní film, promítaný na sítnici našeho srdce. A našich očí ovšem. Protože člověk je bytost vizuální, ať už se to vezme z jakékoli strany. A film je život. A život je film. Zatím bez konce.

j. e. f., Skleněná louka, k ukončení výstavy

P. S. Měl jsem ovšem napsanu i jinou variantu textu pro tuto příležitost. Začínal takto: Vždycky jsem se snažil hledat důvod, proč vůbec něco dělat, proč dělat vůbec něco a raději nedělat nic. Proč někdo fotografuje, proč někdo vůbec něco dělá, když to vlastně vůbec nemá smysl. Katastrofální případy jsou, kdy po vzoru Saudkově, po vzoru Jana Saudka, o Kájovi nemluvím, aranžuje, šmudlí, exhibuje, ačkoli není exhibicionista. Proč to dělá? K čemu to potřebuje? Je taková jeho duše? Myslím, že není – jaká je duše Matyášova? Nevím. Jaká je moje duše? Nevím. ...

Vybráno cestou – André Maurois

„Padre,“ řekl Aurelle, „nikdy jsem o tom nepochyboval, že jste sportovec, ale opravdu jste byl na lovu slona?“

„Cože? *My dear fellow*, jestli jsem byl opravdu na lovu? Zabil jsem skoro všechno, co může lovec zabít, od slona a nosorožce až po tygra a lva. Nikdy jsem vám nevypravoval historku o mém prvním lvu? ... Byl jsem v Johannesburgu,“ začal vypravování, „a toužebně jsem si přál stát se členem loveckého klubu, kde jsem měl mnoho přátel. Ale stanovy požadovaly, aby každý kandidát zabil alespoň jednoho lva. Odešel jsem tedy s jedním černochem a několika puškami a večer jsme se

odebrali na čekanou k prameni, k němuž lev obyčejně chodíval pít.

Půl hodiny před půlnocí jsem zaslechl praskot ulamovaných větví a nad houštinou se objeví hlava lva. Zvěřil nás a pohlížel směrem k nám. Namířím na něho a střelím: hlava zmizí za houštinou, ale po minutě se znovu vynoří.

Druhá rána: týž výsledek. Poděšená šelma skryje hlavu a pak ji znovu vystrčí. Zachoval jsem naprostý klid: ve svých rozličných puškách jsem měl šestnáct ran. Třetí rána: táž hra. Čtvrtá rána: táž hra. Jsem rozčilen, střelím hůře, takže po patnáctém výstřelu zvíře opět vystrkuje hlavu.

„Ty ještě chybiti,“ povídá mi černoch, „on nás sežrati.“

Zhluboka se nadechnu, pečlivě zamířím, vystřelím. Zvíře padá... Vteřina ... dvě... deset... Už se neobjeví. Čekám ještě chvíli, potom se vítězství vrhám k onomu místu provázen svým negrem a hádejte, messiou, co nalézám za...“

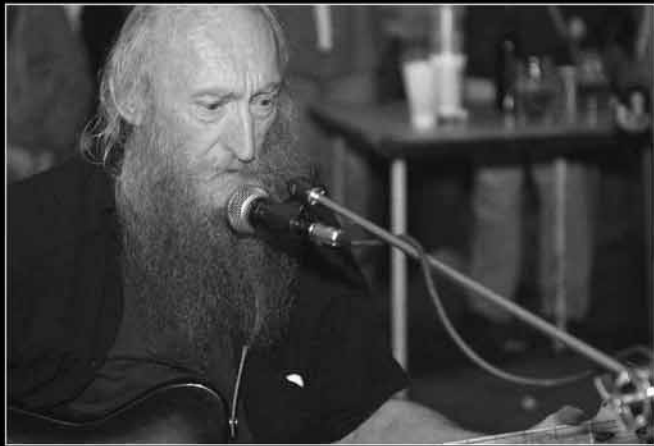
„Toho lva, padre.“

„Šestnáct lvů, my boy... a každý z nich s kulí v oku: tak jsem začínal.“

„*By Jove*, padre, kdo tvrdí, že Skotům chybí obrazotvornost?“ vydechl doktor.

(pokračování příště)

A. Maurois, Mlčení plukovníka Brambla

Festival Krákor 2009 – XI. ročník

Krákor 2009, alebo Ako som sa na underground vybral

Krákor, potulný undergroundový festival, absolvoval uplynulý víkend už 11. ročník. Potulný preto, pretože sa každý rok koná na inom mieste. Tento rok usporiadatelia vybrali dedinku Doubravník asi hodinu cesty vlakom z Brna. Že pršalo a všade bola kopa blata? To predsa milovníkom dobrého undergroundu vadit nemôže!!!

Doubravník je malebná dedinka, zašitá v lese. Takže aj areál bývalej strelnice, kde bol Krákor, bol obklopený lesom. Areál znie však mierne honosne, bola to skôr lúka s rozmermi 20 x 20 metrov. Pre tých pár stovák nadšencov však úplne stačila. Priznám sa, že na Krákor ma zlákali moji kamaráti z Česka, ešte pred mesiacom som o ňom netušil. O českej undergroundovej scéne o niečo viac, ale moje znalosti sa obmedzovali najmä na Plastic People of the Universe, DG 307 a pár básnikov. Takže keď som si pozrel program Krákoru, zistil som, že okrem folkáča Závíša, nepoznám nikoho. Zobral som do ruky program a vrhol sa na Youtube. Nebolo tam toho veľa, ale stačilo mi to k tomu, aby som zavelil smer Doubravník.

Na spomínanej lúke bol prístrešok, kde hrali kapely, miesto na stany, čajovňa s fantastickým nakladaným hermelínom, pár stánkov s knihami, CD, LP a keramikou. A samozrejme vývarovňa s mäsovým i nemäsovým gulášom a nepostrádateľné výčapy. Počul už niekto o Meštanskom pivovare v Poličke? Tak pivo z jeho sudov obšťastňovalo všetkých. A to tak dokonale, že po pár pivách už nikomu nevadilo blato, ani dážď. Ale najdôležitejšia bola úžasná spoločnosť a fantastická hudba. Už len z názvov kapiel sa dalo využiť, že to nebude nič pre „normálnych“ ľudí. Len pár názvov za všetky – Kotrč Kadeřavý Band, Standartní kompot, Já jsem poznal & Homér, Nedělní lidé, Marbulínkova sestřička s nejmilejší drůbeží, Skrytý půvab byrokracie, Strana houpacího koně, Tumpach Kvoč, Ylo Africký slon a podobne. Hudobne išlo o všetky možné žánre, od recitácie básní s hudobným sprievodom, cez divadlo, big-bit, folk, až po underground ovplyvnený Plastikmi a DG 307. Hudba, ktorá sa dala počúvať, dalo sa pri nej i meditovať či tancovať.

Pre mňa však bola najväčším zážitkom spoločnosť, ktorá sa na Krákore zišla. Úžasní ľudia, nezatažení dnešnou dobou. Ľudia s inými prioritami, než na aké sme zvyknutí. A vekovo – od 7 týždňov do 70 rokov. U nás na festivaloch niečo nemysliteľné. Vďaka, Fido, za úžasný festival. Vďaka kapelám za skvelú hudbu a zábavu. A vďaka všetkým z Krákoru za skvelú atmosféru a že sú takí, akí sú.

*Jozef Brezovský
jozefbrezovsky.blog.sme.sk*

CD príloha

Diskrétné prílepen naleznete v tomto čísle novin malý kotouček, na němž môžete shlédnout výseky jednoho z večerů Uši a Vítr (č. 139 dne 28. 2. 2008) v brněnském klubu Boro. K tomuto dílu Radka Bohatce není co dopisovat: Jan Balabán, Strana houpacího koně, R. B., Pavel Svoboda, skupiny Sámání, Sibírija...

O akademiích

Největší překážkou Studia jsou tak zvaní vzdělanci. Jindy studovali páni a svobodní občané. Byl pevný řád a tak i každý jednotlivec snadno dával věci kolem sebe do pořádku, aby se uprázdnil k vyšší snaze. Teď se stává vzdělavcem jen ten, kdo byl dán z mládeže „na studie“. Odtud jedni, nemožouce obstáti ve zkouškách, záhy odcházejí a volí si nějaké „praktické“ zaměstnání, nebo koptí se v nějakém písaření v kancelářích úředních nebo soukromých. Kromě svých úředních hodin bývají činní ve spolcích a v novinách; že to packají páte přes deváté, jest jasno každému, kdo přihledne k pásmu jejich činnosti a k výsledkům. Ti druzí, jak se říká, doštudují. A jsouce vyštudováni, „vezmou“ nějaké místo nebo se zařídí samostatně, aby měli slušné živobytí. Slušné na vzdělance! Pak se „dobře“ ožení nebo jinak svou svobodu zmarní. Záhy jsou z obojích „řádní lidé“, kteří nemají už nic jiného na mysli, než aby celé dni pletichařili a přelhávali, konejšili a podváděli hlubší hlasy srdce, aby je okřikovali tím, že konají povinnost. Co to povinnost je, nad tím se nikdy nepozastaví. A tak patrná konkrétně z jejich života tato pravda: Nepřivede-li studování člověka k moudrosti aspoň takové, aby nabyl přesvědčení, že pravého studia nelze nikdy zanechat tomu, kdo chce právem sloužit vzdělancem, že tedy nelze v čase tohoto vyhnanství nikdy „doštudovati“ nebo „vyštudovati“, pak se člověk zvrhá záhy v oblundný typ toho, čemu Léon Bloy říká buržoa.

Poznámky Josefa Floriana v březnu 1938

Ve snaze obsáhnout všechny obory vědění a vytvořit synthesesu pravého poznání je Florian veden vědomým odporem proti „lidem školovým, hledajícím ve všem zamodrchaniny, uzly a koničky, na nichž by bylo možno před škamnami rajtovat, pořad reformujícím, zrušujícím dnes, co včera zavedli“. Jeho metoda je dána myšlenkou Carlylovou, kterou častěji cituje: „Universita, která by chtěla úplně vytěžiti tu novou skutečnost, jíž je tisk, aby stála na jasném základě pro náš věk, jako kdysi pařížská pro století třinácté, takové posud není. Přemýšlíme-li o tom, poznáme, že všecko, co může pro nás učinit universita nebo některá z nejvyšších škol, je v podstatě stále totéž, čeho nám poskytla první škola, do které jsme chodili: učí nás čísti. Učíme se čísti v různých jazycích a v rozličných vědách; učíme se abecedě a slabikování všelijakých knih. Ale místem, kam si chodíme pro vědomosti theoretické, jsou knihy sama. Záleží na tom, co čteme, když všelijací profesori pro nás učinili, co nejlepšího dovedli. Pravou universitou dneška je sbírka knih.“

Dominik Pecka, Moderní člověk a křesťanství, 1948

Popisky k fotografiím na straně 7 (Krákor 2009):

1. sobotní dopoledne, Doubravník, Střelnice, foto © Fido
2. vládce Polí 5 Josef Jindrák – SPB, foto © Vladimír Sabó
3. soustředěný songwriter J. J. Neduha & Extempore, © dtto
4. česneková múza básníka Luboše Vlacha, foto © Fido
5. staří známí – Závíš & Pepa Klíč, foto © Vladimír Sabó
6. záběr do publika (Ministryně zdravotnictví varuje), © dtto
7. Vladimír Liška – frontman kapely Poco Loco, © dtto
8. Miroslav Z., Universitas Carolina Pragensis, foto © Fido

Tiráž

Uši a Vítr č. 7, červenec 2009 • noviny Potulné akademie • vydává Christiania, o. p. s., v nakladatelství Vetus Via, s podporou přátel, www.christiania.cz • vychází poslední čtvrtek v měsíci • adresa redakce: Vetus Via, Poštovská 4h, P. O. Box 135, 601 00 Brno, telefony 549 210 510 a 602 875 883 • za redakci odpovídá Jaroslav Erik Frič • v evidenci periodického tisku pod č. MK ČR E 16123 z 20. 7. 2005 • cena 10,- Kč •